

ideme za najlepšimi

15.

VÝROČNÉ UDEĽOVANIE CIEN NADÁCIE TATRA BANKY ZA UMENIE

LAUREÁTI ŠPECIÁLNEJ CENY MLADÝ TVORCA

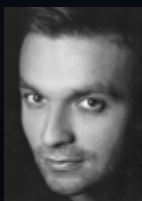
MIRA FORNAY v kategórii Audiovizuálna tvorba, film a TV
za réžiu filmu **Líštičky**

Príbeh o imigrantoch a imigrantkách v Írsku. Dramatický príbeh dvoch sestier sa odohráva v súčasnom Dubline. Au-pair Alžbeta (Réka Derzsi) sa zúfalo snaží vytvoriť si tu nový domov a hľadá si partnera. Jej staršia sestra Tina (Rita Banci), zasnúbená s Írom (Aaron Monaghan), sa jej snaží pomôcť. Alžbeta jej snahu kategoricky odmieta. Medzi sestrami totiž vládne napätie vyvolané udalosťou z minulosti.

MARIÁN AMSLER v kategórii Divadlo
za réžiu divadelnej inscenácie **Plantáž**

Hra nemeckého autora Davida Gieselmanna. Súčasná hra, súčasná téma, zaoštie na mladých. Tento kľúč si zvolil hosťujúci režisér Marián Amsler, ktorý komédiu o dospelosti naštudoval s mladou hereckou generáciou. Hra je príbehom Lucie a jej kamarátov, ktorí sú v istej chvíli prinútení robiť to, čomu sa chceli vyhnúť, a stretávajú sa so zodpovednosťou. V slepej túžbe po ľúbosti a dieťati sa prispôsobí krutým zákonitostiam kameňolomu, až podľahne pokušeniu zabiť...

PAVOL BRŠLÍK v kategórii Hudba
za stvárnenie postavy **Tamina** v opere **Čarovná flauta**

Málokteré operné dielo ponúka svojim inscenátorom a divákovi také zaujímavé, rôznorodé a tajomné významy ako Mozartov majstrovský singspiel. Tieto významy siahajú od detskej rozprávky až po mystické podobnenie s tajuplnými filozofickými odkazmi. Hlavnými sprievodcami nám budú svetoznáme árie v podaní mladšej generácie nášho operného súboru. To všetko podporené javiskovou poéziou, ale aj humorom, pestrofarebnými kostýmami a premenlivou scénickej výpravy. Mozartovo dielo pre nás inscenátori odomknú kľúčom detskej fantázie. Ocitneme sa vo svete, kde naše ideály znamenajú viac ako bezútešná realita dneška, kde môžeme vyše dvoch hodín snívať! Precítiť v divadle všetko to krásne a pozitívne.

MICHAL HVORECKÝ v kategórii Literatúra
za román **Dunaj v Amerike**

Nový román Michala Hvoreckého, spisovateľa dlho zaškatuľkovaného v subžánri science fiction – cyberpunk, znamená isté nóvum v jeho autorskej dielni. Príbeh Martina Roya, sklamaného prekladateľa krásnej literatúry, ktorý sa rozhodne pre kariéru výletného manažéra lode na plavbe po Dunaji, v porovnaní s predchádzajúcou tvorbou nie je až taký atraktívny. Zmena zasiahla i protagonistu románu: psychicky zdeptaný a duchovne vyprázdnený hrdina sa dostáva do úzadia a na jeho miesto nastupuje človek, ktorý dokáže rýchlo vytriezviť z pracovných i citových vplyvov digitálneho spracovania obrazu, ktorého precíznosť ho miestami posúva až do polôh blízkych grafickému dizajnu. Nikdy sa však nevzdáva voľnej maliarskej kreativity. Gesto v jeho maľbe napriek dojmu „vyčistených“ plôch zohráva dôležitú úlohu – často je esenciálnym momentom jeho konečného vyjadrenia. Jeho tvorba sa doteraz vyvíjala ako kontinuálny, organický proces výberu a ďalšieho rozvíjania či postupného zanechávania istých motívov. Napriek neprerušenej štýlovej vyhranosti Šille nestagnuje v „manieri“, ale neustále inovuje a hľadá v rámci svojho programu nové cesty. Definovať jasne vymedzené kolekcie alebo cykly diel by bolo v jeho prípade trochu násilným snažením. Ak však chceme odlišiť jeho poslednú tvorbu od skorších prác, mohli by sme hovoriť o istom zjednotení a zjednodušení výpovede a kompaktnejšej obrazovej výstavbe. V jeho ironii akoby časom silnela príchuf sentimentu.

ERIK ŠILLE v kategórii Výtvarné umenie
za výstavu **E. S. Wird Hell**

Erik Šille je jedným z najvýraznejších protagonistov súčasnej slovenskej maľby. Jeho tvorba sa veľmi rýchlo vyprofilovala už počas prvých rokov štúdia (VŠVU, Bratislava), keď sa zaradil medzi prvé „hviezdy“ maliarskeho revivalu, spájaného predovšetkým s nástupom IV. ateliéru pod vedením Ivana Csudaja. Šille v maľbe dôsledne a systematicky presadzuje vlastný umelecký názor, ktorého východiskové body sa dajú hľadať vo vizuálnych špecifikách pop-kultúry, komixu či street-artu. Hlavným poznávacím znakom jeho výtvarného jazyka je silný vplyv digitálneho spracovania obrazu, ktorého precíznosť ho miestami posúva až do polôh blízkych grafickému dizajnu. Nikdy sa však nevzdáva voľnej maliarskej kreativity. Gesto v jeho maľbe napriek dojmu „vyčistených“ plôch zohráva dôležitú úlohu – často je esenciálnym momentom jeho konečného vyjadrenia. Jeho tvorba sa doteraz vyvíjala ako kontinuálny, organický proces výberu a ďalšieho rozvíjania či postupného zanechávania istých motívov. Napriek neprerušenej štýlovej vyhranosti Šille nestagnuje v „manieri“, ale neustále inovuje a hľadá v rámci svojho programu nové cesty. Definovať jasne vymedzené kolekcie alebo cykly diel by bolo v jeho prípade trochu násilným snažením. Ak však chceme odlišiť jeho poslednú tvorbu od skorších prác, mohli by sme hovoriť o istom zjednotení a zjednodušení výpovede a kompaktnejšej obrazovej výstavbe. V jeho ironii akoby časom silnela príchuf sentimentu.

:ideme za najlepšími

15.

VÝROČNÉ UDEĽOVANIE CIEŇ
NADÁCIE TATRA BANKY ZA UMENIE

NOMINÁCIE
HLAVNÁ CENA

KATEGÓRIA AUDIOVIZUÁLNA TVORBA, FILM A TV

Martin Huba – za herecký výkon vo filmoch Kawasakiho rúže a Tri sezóny v pekle

Katarína Kerekesová – za réžiu animovaného bábkového filmu Kamene

Marek Leščák – za scenár filmu Ďakujem, dobre

KATEGÓRIA DIVADLO

Jana Ol'hová – za stvárnenie postavy Arsinoe v hre Mizantrop

Roman Polák – za réžiu predstavení Herodes a Herodias, Mizantrop

Mário Radačovský – za tanec v balete made in:Canada

KATEGÓRIA HUDBA

Matúš Jakabčic – za zhudobnenie Singerovej knihy Blázni z Chelmu

Michal Novinski – za hudbu k filmu Nedodržaný sľub

Šina a Daniel Salontay – za album Longital: Long Live

KATEGÓRIA LITERATÚRA

Lubomír Feldek – za knihu Tri tragédie a preklad Shakespearových hier Hamlet, Romeo a Júlia a Othello

Kornel Földvári – za knihu O detektívke

Veronika Šikulová – za knihu Domček jedným ťahom

KATEGÓRIA VÝTVARNÉ UMENIE

Peter Čanecký – za návrhy kostýmov v divadelnom predstavení Anna Kareninová

Daniel Fischer – za výstavu 8 stotočných – vynáranie, Dom umenia v Bratislave

Marek Ormandík – za cyklus veľkých plátien Očistec

:ideme za najlepšimi

15.

VÝROČNÉ UDELOVANIE CIEN NADÁCIE TATRA BANKY ZA UMENIE

HLAVNÁ CENA NOMINÁCIE V KATEGÓRII AUDIOVIZUÁLNA TVORBA, FILM A TV

MARTIN HUBA

za herecký výkon vo filmoch **Kawasakiho rúže** a **Tri sezóny v pekle**

Kawasakiho rúže – Stredobodom príbehu *Kawasakiho rúže* je renomovaný psychiater (Martin Huba), morálna autorita, ktorý má pri príležitosti výročia založenia republiky získať významné štátne ocenenie. Tento pripravovaný slávnostný akt sa stane katalyzátorom udalostí a vyplaví na povrch staré hriechy, ktoré môžu psychiatrovi narobiť veľké problémy.

Tri sezóny v pekle – Píše sa rok 1947. Vojna je už minulosťou, ľudia si vychutnávajú slobodu. Ivan Heinz má devätnásť. Píše provokatívne básne, ktorých protesty vykrikuje v lesnej samote aj umeleckých salónoch. Príťažlivý provokatér uteká z domu. Nemieni už počúvať výčitky otca (Ivanovho otca stvárňuje Martin Huba), starého dôstojníka, ktorý mu vôbec nerozumie. Doma sa cíti v bohémskej spoločnosti velebiacej erotiku, surrealizmus a voľnosť. Očarí ho Jana, nezávislá žena, ktorá si vychutnáva život aj sex. A rozhodne sa to naučíť aj rebelujúceho básnika. Za múrmi hniezdočka lásky však dupocú dejiny okovanými čizmami ľudových milicionárov. Červená moc zatýka (a zabíja) všetkých, ktorí sa jej nehodia do karát. A kruto sa pohrá aj so snom zaľúbencov o úteku do Paríža.

KATARÍNA KEREKESOVÁ

za réžiu animovaného bábkového filmu **Kamene**

Kamene – Do kameňolomu, v ktorom pracuje hŕstka chlapov, prichádza žena predáka. Veľmi túži po rodine a dieťati, a preto je ochotná mať ho aj v nehostinnom kraji kameňolomu. Muža, ako aj jeho spolupracovníkov, však tvrdá práca zmenila. Žena sa stane svedkom udalosti, pri ktorej spozná, že človek, ktorého miluje, neváha niekoho zabíť. Jej city a sny sa obrátia iným smerom. Pomaly upadá do šialenstva a chorú nádej na lásku vkladá do vzťahu s jedným z robotníkov. V slepej túžbe po láske a dieťati sa prispôsobí krutým zákonitostiam kameňolomu, až podľahne pokušeniu zabíť...

MAREK LEŠČÁK

za scenár filmu **Ďakujem, dobre**

Ďakujem, dobre – Film vypovedá o vzťahoch v dnešnej rodine. Protagonistami príbehu sú manželia na dôchodku. Ona chorľavie, on sa snaží ešte si svojsky privyrábať. Ale ak urobí nákup, presne si vyúčtuje, čo kúpil pre manželku. Kým ona si zas vyúčtuje, čo mu oprala či vyžehlila. Určite sa kedysi mali radi, ale teraz je to všetko už len zvyk, nuda a zbytočné hádky a výčitky. Pre peniaze, pre spomienky na to, čo bolo, ale i mohlo byť a nebolo...

:ideme za nejlepšími

15.

VÝROČNÉ UDELOVANIE CIEN NADÁCIE TATRA BANKY ZA UMENIE

HLAVNÁ CENA NOMINÁCIE V KATEGÓRII DIVADLO

JANA OLHOVÁ

za stvárnenie postavy Arsinoe v hre **Mizantrop**

Mizantrop – Hra o pokrytectve v spoločnosti je aktuálna v každej dobe. Inscenácia sa však pokúsi o aktualizáciu, a to v zmysle hľadania odpovede na otázku, kto je Mizantropom v súčasnosti, resp. kto by ním v súčasnosti mohol byť. Hra Mizantrop vystavala obraz doby vymknutej z kĺbov, ktorá zlyháva nielen na plytkosť v láske, ale aj na nevieru v človeka.

ROMAN POLÁK

za réžiu predstavení **Herodes a Herodias** a **Mizantrop**

Herodes a Herodias – Na začiatku 20. storočia napísal najväčší slovenský básnik P. O. Hviezdoslav vrcholné dramatické dielo epochy realizmu: historickú drámu Herodes a Herodias, inšpirovanú biblickým príbehom o uväznení a sťatí Jána Krstiteľa. V dráme badáme výrazný vplyv jedného z najväčších veličánov svetového divadla Williama Shakespeara, ktorého hry Hviezdoslav nielen dôkladne poznal, ale aj prekladal. Herodes a Herodias preto vyniká nielen shakespeareovskou formou, ale najmä širokou plejádou výsostne dramaticky stvárnených postáv, mnohotvárnou mozaikou vyhranených individuálnych osudov, politicko-mocenských súvislostí a dejových zvrátov.

Mizantrop – Hra o pokrytectve v spoločnosti je aktuálna v každej dobe. Inscenácia sa však pokúsi o aktualizáciu, a to v zmysle hľadania odpovede na otázku, kto je Mizantropom v súčasnosti, resp. kto by ním v súčasnosti mohol byť.

MÁRIO RADAČOVSKÝ

za tanec v baletе **made in:Canada**

made in: Canada – Titul tvoria dve choreografie Jamesa Kudelku – 4 ročné obdobia na hudbu Antonia Vivaldiho a 15 heterosexuálnych duet na hudbu Ludwiga van Beethovena. Obe choreografie sa odlišujú tanečným štýlom. V 4 ročných obdobiach choreograf pracuje s neoklasickým a v 15 heterosexuálnych duetách s moderným pohybovým slovníkom.

:ideme za najlepšimi

15.

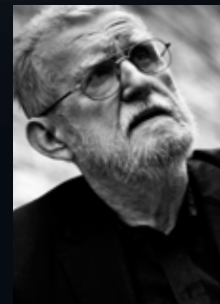
VÝROČNÉ UDELOVANIE CIEN NADÁCIE TATRA BANKY ZA UMENIE

HLAVNÁ CENA NOMINÁCIE V KATEGÓRII LITERATURA

LUBOMÍR FELDEK

za knihu **Tri tragédie** – preklad troch hier (Hamlet, Romeo a Júlia a Othello)
od Williama Shakespeara

Naveky najsmutnejší! Taký je ten príbeh Romea a Júlie. Aj tieto verše najväčšieho básnika divadla neboli vytvorené len pre javisko, ale sú nádherným čitateľským zážitkom. Tri najznámejšie Shakespearove tragédie – Hamlet, Romeo a Júlia a Othello – vychádzajú v preklade Ľubomíra Feldeka a s ilustráciami Petra Uchnára. Po Feldekových prekladoch drám W. Shakespeara siahajú nielen čitatelia, ale aj divadelní tvorcovia. „Patrím k prekladateľom, ktorí prekladajú „nahlas“. Prekladateľ „nahlas“ znamená prekladateľ najprv pre divadlo a až potom pre knižné vydanie. Keď si prekladateľ svoj preklad aj sám doma zahrá, naučí sa prekladať tak, aby text dobre išiel do úst hercovi a aj do ucha divákovi. Hneď jednou z prvých podmienok takéhoto prekladu je napríklad správny slovosled. Shakespeare je básnik v tom najlepšom slova zmysle komerčný a ľudový. Len čo mu dožičí prekladateľ správny slovosled, hneď je to jasné aj v preklade“, hovorí Ľubomír Feldek.

KORNEL FÖLDVÁRI

za knihu **O detektívke**

Každý detektív – najmä ak ho nezáväzujú striktné predpisy a paragrafy – je tak trochu tvoriteľ. Buduje si hypotézami malé svety, zaľudňuje ich zúčastnenými, podozrivými aj svedkami a usiluje sa čo naj dôveryhodnejšie zrekonštruovať, čo sa v okamihu zločinu odohrало... Zo známych faktov a indícií si vyberá podľa vlastného spôsobu myslenia i predstáv, kombinuje ich a dosadí si neraz odlišného favorita do úlohy páchatateľa. S trochou zveličenia by sa nad týmito orgiami subjektívizmu dalo v štýle tradičnej hádanky spýtať, čo bolo skôr: zločin či detektívka?

VERONIKA ŠIKULOVÁ

za knihu **Domček jedným ťahom**

Hovorí sa, že zo života sa treba vyrozprávať. O čosi podobné sa svojským spôsobom snaží vo svojej knižke poviedok aj Veronika Šikulová... V časti Je mi leto si po svojom „vyrovnáva účty“ s detstvom, dospievaním, rodičmi, jednotlivé poviedky na seba nadväzujú a možno tvoria príbeh, hoci každá z nich je trochu samostatným príbehom či úryvkom zo života... Druhá časť Spovedky je akýmsi experimentovaním, variáciami na jednu a tú istú tému. Postavy a postavíčky sa nemenia, nemení sa ani prostredie, autorka sa snaží o akési pohrávanie sa s krasohľadom, stačí sa pohnúť, zmeniť uhol pohľadu, zmena viet či slov a poviedka sa mení... Niektoré sú také vtípné, až sa vám chce rozplakať. A vo všetkých stretávame autorku, v rôznych podobách či polohách, spovedajúcu sa a hovoriacu opäť „iba o živote“.

:ideme za najlepšimi

15.

VÝROČNÉ UDELOVANIE CIEN NADÁCIE TATRA BANKY ZA UMENIE

HLAVNÁ CENA NOMINÁCIE V KATEGÓRII VÝTVARNÉ UMENIE

PETER ČANECKÝ

za návrhy kostýmov v divadelnom predstavení **Anna Kareninová**

Do prehľadu jeho umeleckej činnosti nepatria iba scénické a kostýmové návrhy pre činoherné inscenácie – tie navrhoval pre mnohé slovenské i zahraničné divadlá, ale aj početné výpravy pre operu, spevohru, muzikál, balet a tanečné divadlo. Pre Operu SND vytvoril kostýmy k operám P. I. Čajkovského (Panna orleánska), G. Bizeta (Carmen), G. Verdiho (La traviata a Macbeth). Naposledy spolupracoval na výprave pre operu Modesta Musorgského Boris Godunov. Pre Činohru SND vytvoril kostýmy do inscenácií Čechovových Troch sestier, Hamptonovej hry Popol a vášeň, Čapkovvej hry R. U. R. a mnohým ďalším.

DANIEL FISCHER

za výstavu **8 statočných – vynáranie**, Dom umenia v Bratislave

Výstava v Dome umenia bola súčasťou autorovej jubilujúcej retrospektívy. Fischer ako excelentný konceptualista vytvoril v centrálnej sále kompozíciu, akú tento priestor asi ešte nezažil. Osem stĺpov so zrkadliacimi sa portrétmi ovládlo priestor a vyslalo svetu posolstvo o odvahe ľudí, ktorí si sadli na Červené námestie a protestovali proti obsadeniu Československa. Toto zabudnuté gesto sa stalo výzvou súčasnosti. Daniel Fischer je, ako vždy, perfektný. Ovláda techniku maľby, inovuje techniku cylindrickej anamorfózy a dáva svojmu dielu myšlienku a odkaz.

MAREK ORMANDÍK

za cyklus veľkých plátien **Očistec**

„Po vydaní Danteho Pekla som sa podujal ilustrovať aj druhý diel Božskej komédie – Očistec. Téma ma tak zaujala, že som sa ju pokúsil spracovať aj vo svojej voľnej tvorbe. Inšpirácia Alighierim je už len veľmi voľná. Snažil som sa namaľovať vlastné predstavy o tomto medzísveťe,“ hovorí Marek Ormandík. „Lebka, čo sa smeje. Kostra, ktorá sa modlí. Zľahka načrtnuté nahé postavy so svätožiarami, vznášajúcimi sa nad ich hlavami.“ Často sa na jeho veľkých plátnach objavujú kľačiacie postavy. „V poslednom čase robím hlavne prosebníkov, ktorí pre mňa vlastne symbolizujú očistec. Ľudí, kľačiacich na kolenách, ktorí sa modlia alebo kajajú. Za čo, kvôli čomu, prečo, čo spravili alebo čo žiadajú, to neviem. Je to len výraz akýchsi pokory a zároveň snahy o niečo. Páči sa mi, keď sa dve veci spájajú,“ vysvetlil Marek Ormandík.

:ideme za najlepšimi

15.

VÝROČNÉ UDELOVANIE CIEN NADÁCIE TATRA BANKY ZA UMENIE

HLAVNÁ CENA NOMINÁCIE V KATEGÓRII HUDBA

MATÚŠ JAKABČIC

za zhudobnenie Singerovej knihy **Blázni z Chelmu**

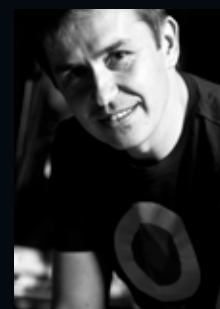
Autor kombinuje v kompozícii racionalitu s poctivosťou. Pre jeho myslenie je dôležitá melódia, ale najmä invencia a vkus. Nápady hľadá v histórii jazzu, inšpiruje sa princípmi uplatňovanými v priebehu jej vývoja (polyrytmus, ostináto, imitačná práca, polyfónia, kontrastovosť v melódii, harmónii, hudobnej forme, inštrumentácii,...). Ako gitarista vychádza z fusion music 80. a 90. rokov, v ktorej zdôrazňuje vnútornú pulzáciu hudby, celkový sound. Je skôr introvertným typom hudobníka, jeho štýl je blízky gitaristovi P. Methenyemu.

MICHAL NOVINSKI

za hudbu k filmu **Nedodržený sľub**

Udalosti rokov 1939 až 1945 hlavného hrdinu prinútila opustiť svoje mladické naivné futbalové ideály, poprieť svoju identitu, stretnúť sa zoči-voči so smrťou, žiť a bojovať bok po boku s drsnými ruskými partizánmi a zistiť, že aj najlepší priateľ môže byť zradcom. Nielen jeho odvaha a šikovnosť, ale aj zhoda náhod a životné šťastie mu umožnili toto peklo prežiť so snahou dodržať sľub, ktorý si kedysi ako rodina dali – doma sa opäť stretnúť. Faktorom, ktorý umocňuje emócie, je v neposlednom rade hudba Michala Novinského. Navodzuje zimomriavky a dokonale podfarbuje dej. Neznervózňuje ani nepôsobí silene. Zaujme a do povedomia vchádza akoby mimovoľne. Neprekáča, že hudba využíva svoju moc – v takomto žánri sa to, naopak, žiada.

ŠINA A DANIEL SALONTAY

za album **Longital: Long Live!**

Počas roka 2005 sa personálne premenlivá skupina Dlhé diely premenila na Longital a začala hrať a nahrávať v zložení Shina, Daniel Salontay a Xi-Di-Nim. V roku 2008 k nim pribudol ďalší virtuálny spoluhráč, tentokrát z Francúzska: Lemur Jazz Mutant. Album Longital: Long live! nahrali naživo na koncerte 20. 5. 2010 v A4 Nultý priestor. Obsahuje piesne z albumu Gloria a Výprava.

